

§ 162 Några frågor om församlingsråd och strukturreformen

KARL-GUNNAR SVENSSON:

Herr ordförande! Utskottet har lagt ett förslag med anledning av min motion 2015:5 och motion 2015:60 att följa hur strukturreformen gestaltar sig speciellt med tanke på församlingsråden. Det tycker jag är bra även om det blir avslag på motionerna.

Vår kyrka har omformats väldigt mycket sedan skiljandet från staten och det är viktigt att vi har kunskap om hur det har blivit och samtidigt kan ta lärdom av både negativa som positiva effekter. Samtidigt är det viktigt att församlingsråden inser att de faktiskt har ganska mycket att säga till om i sina församlingar och att det är precis så vi vill att det ska vara.

Alltså bifall till utskottets förslag.

LEIF NORDLANDER:

Herr ordförande! Återigen, uppföljning är någonting som ska ske sedan. Som tidigare nämnts här följer vår systerkyrka i Norge upp parallellt, så att en pågående reflektion och en uppföljning av tagna beslut från kyrkomöten sker från dag 1. Jag tror att vi är många som saknar vägledning för verksamhets-, distrikts- och arbetsråd, eller vad man nu kallar det i våra församlingar och pastorat, samt för pastoratens församlingsråds funktion i praktiken. Det är en flora i praktiken på detta oaktat vad som står i kyrkoordningen om dess fastställda uppgifter. Jag vet att bilden ser ut så utifrån den horisont jag själv arbetar i. I stora enförsamlingspastorat utvecklas också verksamhets-, arbets- och distriktsråd utan formell status och struktur.

Med detta vill jag yrka på bifall för Berth Löndahls och min motion 2015:58.

SVEN GUNNAR PERSSON:

Herr ordförande! Jag yrkar bifall till utskottets betänkande. Jag ser det som en stor förmån att ha fått vara med i den intressanta och spännande processen när det gäller strukturreformen, då vi samtidigt arbetade med en indelningsreform hemma i vår del av stiftet, där vi fick möjligheter att tillämpa de möjligheter som reformen ger och möjligtvis också upptäcka en del bekymmer. Sex kyrkoråd blev församlingsråd och vi fick bilda ett nytt gemensamt kyrkoråd. Församlingsbegreppet är oerhört grundläggande centralt för vårt samfund och det gör att intresset runt församlingsrådets funktion och roll naturligtvis blir väldigt stort och omfattande och det regleras tydligt i kyrkoordningen med en massa punkter. Men det hänvisas också att ytterligare uppgifter kan tillföras via församlingsinstruktion och sådant som kyrkorådet delegerar. Det här kan skapa osäkerhet och otydlighet oavsett syftet med skrivningarna och besluten. I samtal som många av oss har haft visar det sig att det trots allt råder en viss osäkerhet på sina ställen om vad uppgiften är och hur man ska arbeta. Samtalen om församlingsrådets roll och uppgifter pågår för fullt nu, och vi möter det överallt hemmavid, på stiftsnivå och i kyrkomöten med olika erfarenheter, från de mest fantastiska berättelser om hur man har hittat fram till ett arbetssätt som fungerar bra till de ställen där man verkligen trevar sig fram i något slags gråzoner.

Jag är därför glad över utskottets samtal och det förslag som finns. Det tyder på lyhördhet i den här frågan när man föreslår att som svar på motion 2015:60 säga att kyrkostyrelsen ges i uppdrag att initiera ett arbete för att följa hur strukturreformen gestaltar sig med särskilt fokus på församlingsråden. Jag förutsätter att ett sådant arbete initieras per omgående.

IRENE OSKARSSON:

Herr ordförande! Jag tillhör de som inte förstår varför en del sitter i ett annat rum och tittar på något annat än det här. Men det kan vara en bild för att vi faktiskt får forma oss på lite olika sätt. Jag tror att de har förmågan att snappa upp vad vi gör här inne också.

Jag tror nämligen att det är olyckligt om vi detaljreglerar nu när vi har fått en struktur som möjliggör att vi faktiskt får göra saker på lite olika sätt. Därför är jag glad för det som blev utskottets slutliga förslag vad gäller motion 2015:60 och som Sven Gunnar Persson har talat för, men jag kan inte låta bli att fortsätta lite även om timman är sen. Jag tror att det är väldigt viktigt att vi konstaterar att vi inte behöver göra på exakt samma sätt över riket. Yttre former, val till fullmäktige, val till kyrkoråd som är styrelsen och som har ansvar för personal och budget i det övergripande perspektivet, är reglerade. Församlingsråden är reglerade till viss del. Låt oss få göra olika saker utifrån vad vi förmår. Men ge oss nu precis som det här ger möjligheten att följa [---] när vi nu har börjat. Inte om tio år när vissa saker har satt sig, kanske på ett felaktigt sätt, eller när vi kan dra lärdom av varandra. En uppmaning till kyrkostyrelsen är att sätta fart på detta arbete omedelbart, att följa detta och se till att det är en kompetens som följer det också med olika ögon, både det mer juridiska perspektivet, det perspektivet som är de förtroendevaldas men också det som är de anställdas, våra medarbetares, perspektiv i det här sammanhanget. Då tror jag att det här kan mynna ut i något väldigt positivt för hela kyrkan.

Bifall till utskottets förslag.

PER LINDBERG:

Herr ordförande! Enkelhet och tydlighet är orden. Kyrkostyrelsen hävdar ofta när man läser skrivelser att den jobbar med att förenkla kyrkoordningen och det är en lovvärd uppgift och ett uppdrag som vi har gett den, men enkelhet och tydlighet måste gälla tillsammans. Om man skriver bort så mycket eller så lite text att det blir otydligt då har man inte nått fram till enkelhet och tydlighet. När det gäller församlingsråden finns det en tveksamhet om deras uppgifter så av det skälet fungerar inte församlingsråden riktigt som de borde på sina håll. Det bör tas med i den här utvärderingen av församlingsrådets funktion. Kyrkoordningen kanske måste bli tydligare.

Bifall till utskottets förslag.

BENGT INGHAMMAR:

Herr ordförande! Jag yrkar bifall till utskottet och detta trots att den motion 2015:107 som jag har skrivit föreslås avvisas. Det finns dock en skrivning från utskottet som jag tycker uppfyller i princip det jag ville, nämligen att man ska uppdraga åt kyrkostyrelsen att initiera ett arbete för att följa hur strukturreformen gestaltar sig med särskilt fokus på församlingsrådet.

När jag skrev den här motionen var det ännu inte klart i Göteborg. Vi väntade på Överklagandenämndens beslut. Jag såg framför mig, det som jag upplevde som en risk, att det skulle bli ett enda pastorat med en kyrkoherde, tio kyrkorådsledamöter, 28 församlingsråd och 250 000 människor, Hur ska man få en fungerande funktion i en så stor enhet, tänkte jag, och skrev motionen. Hur ska relationerna fungera mellan kyrkoråd och församlingsråd? Jag såg två tänkbara möjligheter och det är väl så det har blivit på vissa ställen.

Scenario 1: Ett kyrkoråd, som i princip släpper allting ut till de olika enheterna, församlingsråden, och som därigenom inte håller ihop den stora enhet som borde hållas ihop. Det kan bli konsekvenser på det sättet att man så att säga släpper ifrån sig makten.

Scenario 2: Det är naturligtvis motsatsen, ett kyrkoråd som inte släpper ifrån sig någonting utan som i princip bestämmer uti vartenda församlingsråd, och att församlingsråden tillsätts exakt som mandatfördelningen är i kyrkofullmäktige. Så är det t.ex. i stadsdelsnämnderna i Göteborg för närvarande.

Vi har ju en viss begränsning i kyrkorådets reglering av relationen mellan kyrkoråd och församlingsråd. De reglerna är bra och det är bra att det finns en frihet och det är bra att vi ska kunna experimentera lite grann men det finns samtidigt risker i detta. Man utlämnar åt kyrkorådets goda vilja eller, om man så vill säga, ovilja. Som representant för den största gruppen i Göteborg skulle jag kunna säga att det är jättebra om det blev en enda enhet på det sättet om man genomförde ett kyrkorådsbeslut uppifrån och ner i församlingsråden på det sättet. Nu är det inte så att de här ytterligheterna bara är utopier utan de är också en verklighet på många ställen har jag förstått, både i små och stora församlingar. Det allvarliga är kanske att grumligheten i de här frågorna gör att man tappar lusten i de olika församlingsråden. Man har inget att säga till om och då blir det tråkigt och då lämnar man.

GUNVOR TORSTENSSON:

Herr ordförande! Det är väldigt bra att det finns en vilja att bevara och stärka församlingarna, och därför är det så olyckligt att ledamöter i församlingsråd upplever sig ha blivit valda till ett otydligt styrelseuppdrag. Det skulle inte behöva vara så om det fanns en tydlig koppling mellan kyrkoordningens 2 kap. 1 § som fastställer församlingens ansvar och 4 kap. 21 § om församlingsrådet uppgifter. Tyvärr belyser inte utskottet detta och syftet med motion 2015:46 är att få ett tydligt besked från kyrkostyrelsen att församlingarna har hela ansvaret för den grundläggande uppgiften i församlingen. Hur det här ska fördelas ska naturligtvis framgå av församlingsinstruktionen. Som det nu är, så är det en vanlig uppfattning att församlingsrådets ansvar och uppgift gäller gudstjänstfrågor.

Jag finner mig i utskottets förslag till avslag av min motion men förväntar mig att få klargjort församlingsrådets ansvar och uppgift i det uppdrag som ges till kyrkostyrelsen i punkt 10.

LOUISE CALLENBERG:

Herr ordförande! Vad skönt att se så många som, precis som jag, låtsas vara kvällsmänniskor.

Jag talar för utskottets räkning. Det är en rad motioner som har samlats under detta betänkande och de flesta föreslås att avslås, men två av dem har föranlett utskottet att föreslå ett uppdrag till kyrkostyrelsen. Jag yrkar bifall till utskottets förslag.

Några ord från de överläggningar vi hade var just det här att kyrkan nu befinner sig i en tid av organisatorisk förändring, och i sådana lägen uppstår det osäkerhet och inte sällan turbulens och ett sökande efter både identiteter och roller inom organisationen i förändring. Det är viktigt att det är en verklighet som många av oss känner till och att vi känner till den. Det är ett naturligt tillstånd som går över och snabbare om vi hjälps åt att stödja varandra under processen. Vi hade ett väldigt bra och klokt samtal om detta i utskottet och det har många av oss vittnat om här idag.

Vi kom också fram till, och understryker det i vårt betänkande, att stiftens har en särskilt viktig roll i det pågående arbetet att just stödja församlingarna och pastoraten. Förutom stiftens finns det också alla förtroendevalda i församlingar och pastorat. Vi har också en viktig uppgift att få de här strukturförändringarna att sätta sig och hitta våra samverkansformer. Det är inte bara ett uppdrag i en kyrkoordning som kan hjälpa oss med det, utan här har vi alla ett ansvar att hitta vår plats.

När man tittar på frågorna om utvärdering så menar också utskottet att kyrkan behöver hitta lite nya former för att utveckla sättet att följa strukturförändringar och andra förslag av förändringar. På det har bl.a. Irene Oskarsson varit inne på tidigare idag men också flera andra, att det är ett mer modernt sätt att redan från början följa strukturförändringar och processer i en organisation för att se hur vi kan stödja och följa utvecklingen.

Det är också det som är uppdraget till kyrkostyrelsen som vi föreslår att initiera just det här arbetet att följa hur strukturreformen gestaltar sig men också ett särskilt fokus på församlingsråden för vi hör den verklighet som finns därute om att man skulle vilja ha stöd i det. Det finns bl.a. en del goda dokument och böcker som produceras bl.a. den här "Nycklar till Svenska kyrkan", som vi alla uppskattar att läsa. Varför inte utnyttja sådana skrifter för att visa goda exempel på hur man har landat i sin strukturreform?

Jag yrkar bifall till utskottets förslag.

Beslut i ärendet återfinns i kyrkomötets protokoll, § 177.